

Obraćanje visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU Valentina Inzka na konferenciji u organizaciji Instituta EU za sigurnosne studije i vanjskopolitičke inicijative BiH za integraciju zemalja Balkana u EU do 2030.

Bosna i Hercegovina još uvijek može stići susjede
<?xml:namespace prefix = o ns = "urn:schemas-microsoft-
com:office:office" />

Dame i gospodo,

Posebno sam želio da sudjelujem na ovoj konferenciji jer su glavne teme – uključivši identitet, civilno društvo i izazove nejednakog ekonomskog razvoja u regionu – od odlučujućeg značenja da se Zapadni Balkan povede u Europsku uniju i isto tako da se riješe neke od glavnih poteškoća koje Bosna i Hercegovina trenutačno doživljava.

Svaka od ovih tema zasluži jednu konferenciju sama za sebe, no dopustite mi da se osvrnem na manji broj važnih pitanja.

Angažiranje svih aktera

Da bi se ostvarila transformacija koja je potrebna za članstvo u EU, mora se mobilizirati svaki građanin.

Ovo je jedna od jasnih lekcija prethodnih proširenja.

Međutim, u Bosni i Hercegovini se takva mobilizacija još uvijek nije ostvarila.

Kao prvo, napraviti ćemo veliki korak naprijed priznavanjem da ovaj problem postoji.

Mala skupina profesionalnih političara ima monopol na donošenje političkih odluka već najmanje jednu generaciju.

Kada ova skupina postigne sporazum kojim se podržava proces stabiliziranja i pridruživanja, napredak se ostvaruje. Vidjeli smo ovo u slučaju liberalizacije viznoga režima.

Kada se ta ista skupina ne slaže – ili kada postigne dogovor na temelju načela koja su suprotna europskim vrijednostima – napredak se zaustavlja.

Jasno, moramo naći – i to hitno – učinkovite načine uključivanja građana u proces donošenja politika. Moramo ostvariti mobilizaciju javnosti koja je od suštinskog značenja u zemljama koje žele da se priključe Europskoj uniji.

Loši argumenti se ne osporavaju

Što se tiče regionalnih ekonomskih nejednakosti, utvrdio bih da su iz bosanskohercegovačke perspektive mnoge od teškoća

kroz koje prolazimo samonametnute. Veliki broj ekonomskih inicijativa prema Europskom partnerstvu i Sporazumu o stabiliziranju i pridruživanju je zaustavljen zbog nedostatka institucionalne koordinacije ili kapaciteta, ili zbog toga što uspješna provedba ovisi o postizanju koncenzusa na državnoj razini, čiji rad sad već dugo vremena izostaje.

Napori na konsolidiranju jedinstvenog ekonomskog prostora, na primjer, kao priprema za ulazak na jedinstveno tržište EU, osujećeni su zbog neslaganja oko odgovarajućih nadležnosti entiteta i države.

Mnoga protivljenja nisu ekonomski ili ustavno opravdana, ali sa nepostojanjem autentičnog i efikasnog glasa građana, loši argumenti prolaze bez osporavanja.

Posljedice ovog stanja su visoka stopa nezaposlenosti, sve veće siromaštvo, pad investicija i gotovo potpuno istrošene javne službe.

Sve je jasnije da se glas građana mora artikulirati kao nužna protuteža glasu političke elite.

Uspješan identitet

Da se vratim na pitanje identiteta – ne etničkog identiteta, nego identiteta zemlje.

Zemlja koja je uspješna ima više šansi da dobije i zadrži potporu javnosti nego zemlja koja je neuspješna.

Bosna i Hercegovina je uspjela u većem stupnju no što su mnogi 1995. godine smatrali mogućim.

Ovo je važno zapamtiti, osobito kada loše informirani komentatori ignoriraju ili omalovažavaju ostvarenja iz posljednjih petnaest godina.

Međutim, jednako tako je istina da Bosna i Hercegovina nije uspjela onoliko koliko je mogla ili koliko može.

Ona može uspjeti i, uz pravi pristup, ona će uspjeti.

Sve do prije tri ili četiri godine vidjeli smo kakva vrsta uspjeha je bila moguća. Životni standard je počeo rasti. Otvarala su se nova radna mjesta, javne službe su se počele poboljšavati.

Moramo se vratiti politici koja je omogućila takav uspjeh.

Dame i gospodo, to je upravo ona politika koja je zacrtana u SSP-u i Europskom partnerstvu.

Ja bih dodao da je vjera u uspjeh neke zemlje povezana sa vjerom u uspjeh cijelog regiona. Kao što pojedinačne zemlje mogu usporavati regionalni napredak, one također mogu djelovati i kao katalizator. Korak naprijed u jednoj zemlji može biti početak koraka naprijed u susjednim zemljama.

Možda se tu otvara prostor i za veću ulogu Vijeća za regionalnu suradnju, koje, kao što znate, ima sjedište u Sarajevu. Jugoistočna Europa potencijalno je jedna od najproduktivnijih regija i regija sa najbržim rastom na kontinentu – i njezin međunarodni imidž treba razvijati u tom pozitivnom kontekstu.

Dati moć građanima

Uspostava ojačanog angažmana EU u Bosni i Hercegovini i imenovanje Petera Sorensena, diplomata sa temeljitim poznavanjem politike i društva na Zapadnome Balkanu, znači da će EU u Bosni i Hercegovini sada biti konfigurirana na način koji će joj omogućiti da reagira još brže i radi još učinkovitije.

Nakon dugog perioda političkog zastoja i nesigurnosti, BiH je u prilici da krene sa novim početkom – a međunarodna zajednica je spremna da radi sa građanima da na najbolji način iskoriste prilike koje im se sada pružaju.

Prvi korak ka izražavanju težnji bosanskohercegovačkih građana je formiranje vlade. Kada se formira Vijeće ministara bit će moguće početi sa provedbom hitnih reformi, a to se može uraditi uz dominantnu potporu domaćih i međunarodnih aktera.

Riječ je o tome da treba dati moć građanima BiH kako bi mogli ići naprijed vlastitim snagama. Riječ je o tome da treba iskoristiti priliku da se zaobiđu prepreke koje su se našle na putu europske integracije i na taj način pomoći Bosni i Hercegovini da stigne svoje susjede.

Hvala vam.